

Konsultacje nowego systemu wymagań technicznych w drogownictwie

29.09.2020

Prof. dr hab. inż. Stanisław Gaca
Politechnika Krakowska

CHARAKTERYSTYKA WYMAGAŃ TECHNICZNYCH DOTYCZĄCYCH DRÓG PUBLICZNYCH

Forum dyskusyjne: www.konsultacje.viaexpert.pl

organizator :

na zlecenie :

CHARAKTERYSTYKA WYMAGAŃ TECHNICZNYCH DOTYCZĄCYCH DRÓG PUBLICZNYCH

Stanisław Gaca

Katedra Dróg, Kolei i Inżynierii Ruchu, PK

Prace wykonane przez Konsorcjum PK, PG, PW, PWr, TG, TW

(prof. S. Gaca, prof. K. Jamroz, prof. P. Olszewski, prof. A. Szydło, M. Rytlewski, A. Stelmaszuk, prof. T. Sandecki)

***„ANALIZA JAKOŚCI TECHNICZNEJ PROJEKTÓW DROGOWYCH
WSPÓŁFINANSOWANYCH Z FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ WRAZ Z
REKOMENDACJAMI OPTYMALIZACJI I SZCZEGÓŁOWYMI WARUNKAMI
TECHNICZNYMI PROJEKTOWANIA, REALIZACJI, EKSPLOATACJI I UTRZYMANIA
DRÓG PUBLICZNYCH”***

PROBLEMY

- 0. Cel podjętych prac**
- 1. Ocena dotychczasowej praktyki projektowania infrastruktury drogowej w kontekście oceny potrzeb zmiany przepisów techniczno-budowlanych**
- 2. Przyjęte założenia do zakresu i szczegółów zmian przepisów techniczno-budowlane w drogownictwie**
- 3. Opracowane dokumenty i propozycje dokumentów dodatkowych**

CELE PODJĘTYCH PRAC:

- 1. Stworzenie formalnych podstaw do budowy, eksploatacji i utrzymania bardziej bezpiecznej i sprawnej infrastruktury drogowej**
- 2. Osiągnięcie celu 1 przy racjonalizacji kosztów**
- 3. Szersze otwarcie możliwości powstawania innowacyjnych rozwiązań odpowiadających zmieniającym się oczekiwaniom społeczno-gospodarczym**

Etapy rozwoju infrastruktury drogowej – wpływ na projektowanie

Drogi o strategicznej funkcji gospodarczej i militarnej	Drogi bezpieczne i sprawne (przepustowość)	Drogi przyjazne środowisku, ograniczenia dostępności	Drogi wpisujące się w przestrzeń miejską	Drogi „wygodne” dla wszystkich użytkowników	Drogi inteligentne
Do lat 70.	Lata 70. Wiedza techniczna o drogownictwie	Lata 80. Zrównoważony rozwój	Lata 90. Integracja z przestrzenią miejską	Lata 2000 Wielo-funkcyjność	Od lat 2010 Nowe technologie informacyjne

Źródło: Bremer S. A: Planung und Gestaltung von Verkehrsinfrastruktur als Entwicklungsbaustein der Stadt. Tagung „Mobilität 2100“ Mobilitätsdesign – Wie die Gestaltung uns beeinflusst, Frankfurt am Main, 15. Mai 2019

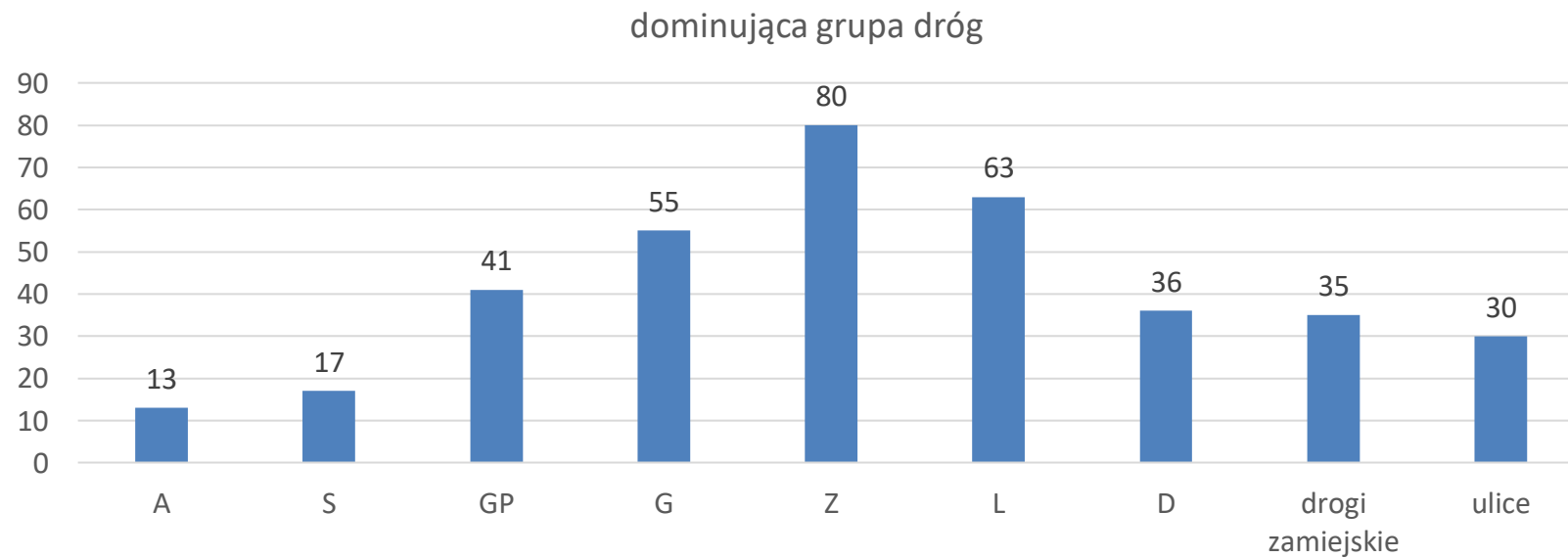
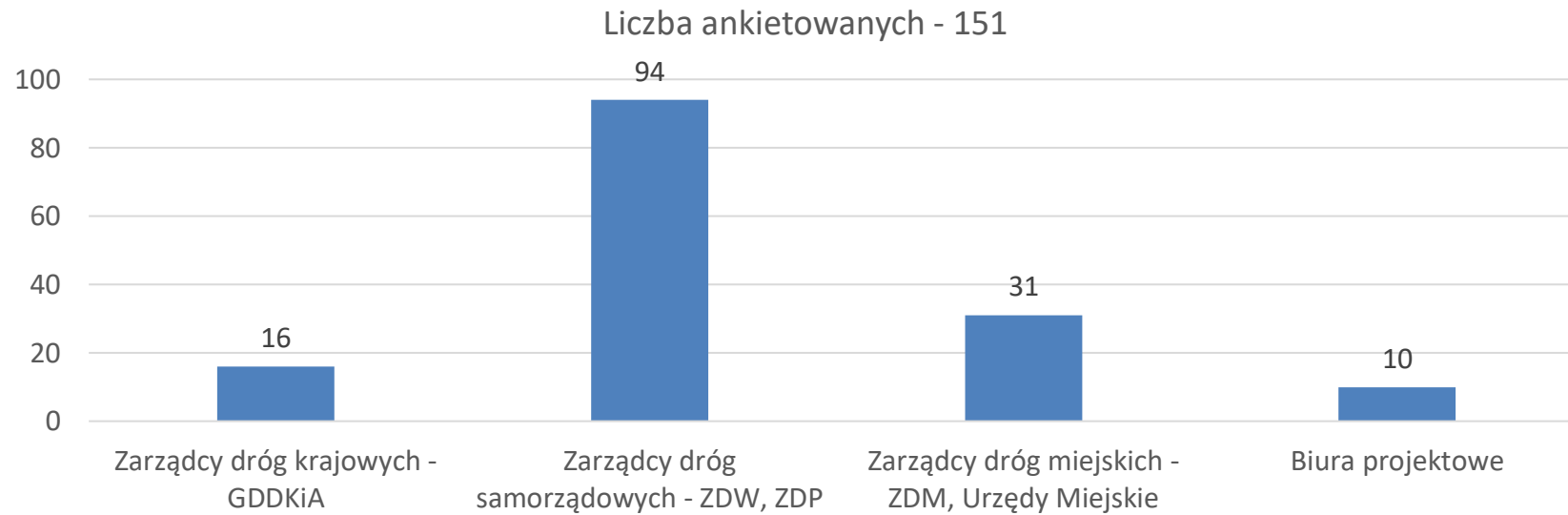
DIAGNOZA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW W PROJEKTOWANIU INFRASTRUKTURY DROGOWEJ

Zastosowane metody analiz:

- 1. Badania ankietowe wśród „użytkowników” przepisów projektowania**
- 2. Analiza jakości technicznej losowo wybranej grupy projektów (32 projekty dróg różnych klas)**
- 3. Ocena ekspercka istniejących przepisów z wykorzystaniem dostępnych wyników badań i analiz (w tym doświadczenia z audytów brd, studia literatury)**

Przykłady oceny istniejących przepisów projektowania

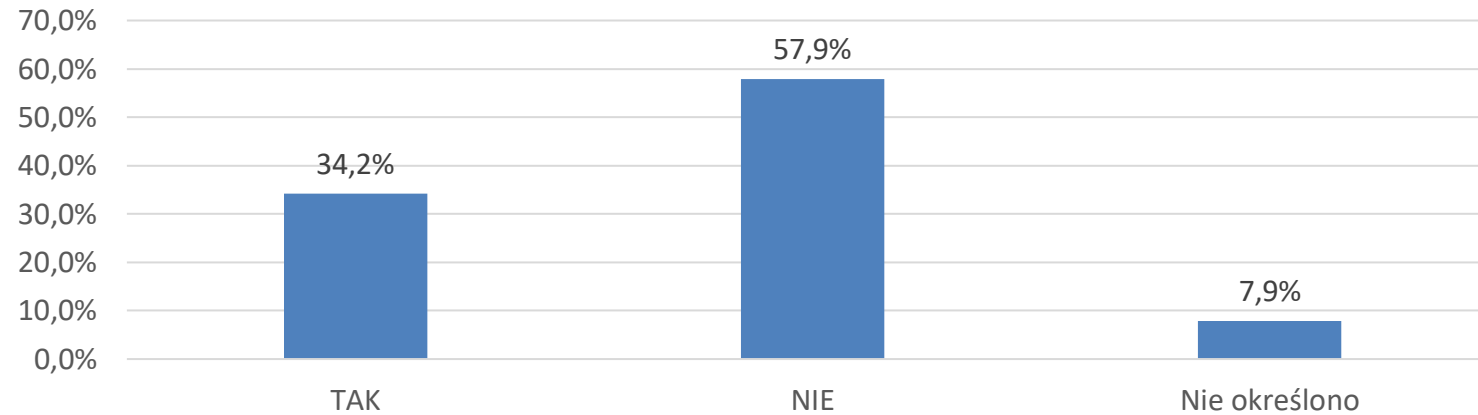
Badania ankietowe (wysłane 224, odpowiedzi – 151)

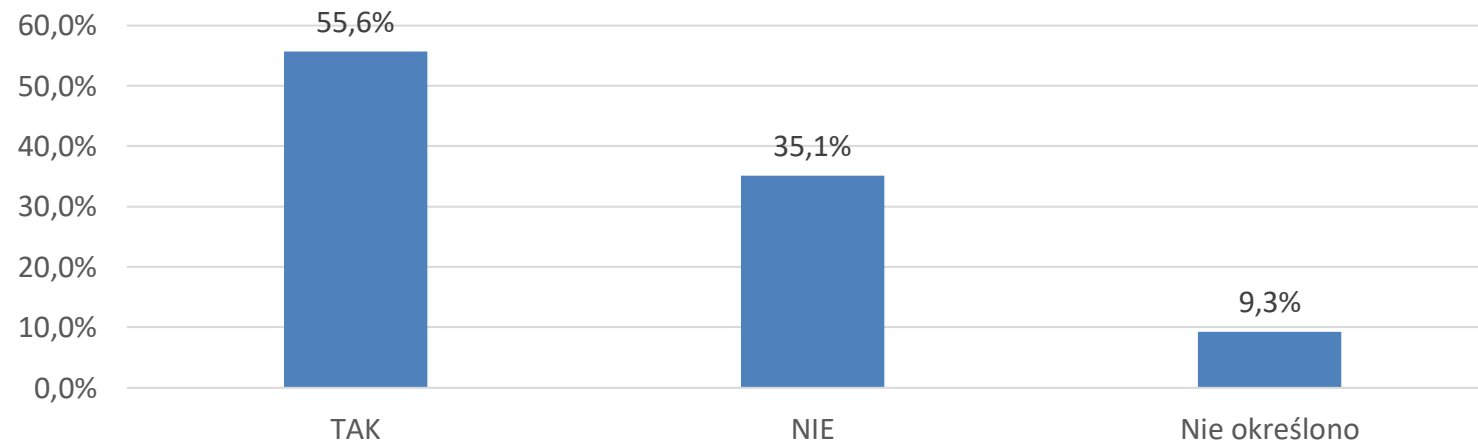
Przykłady oceny istniejących przepisów projektowania

Badania ankietowe – linie rozgraniczające

Czy zapisy dotyczące minimalnych szerokości linii rozgraniczających są zawsze respektowane w praktyce planistycznej i projektowej?

Czy są potrzebne zmiany lub uzupełnienia w odniesieniu do podanych zapisów?

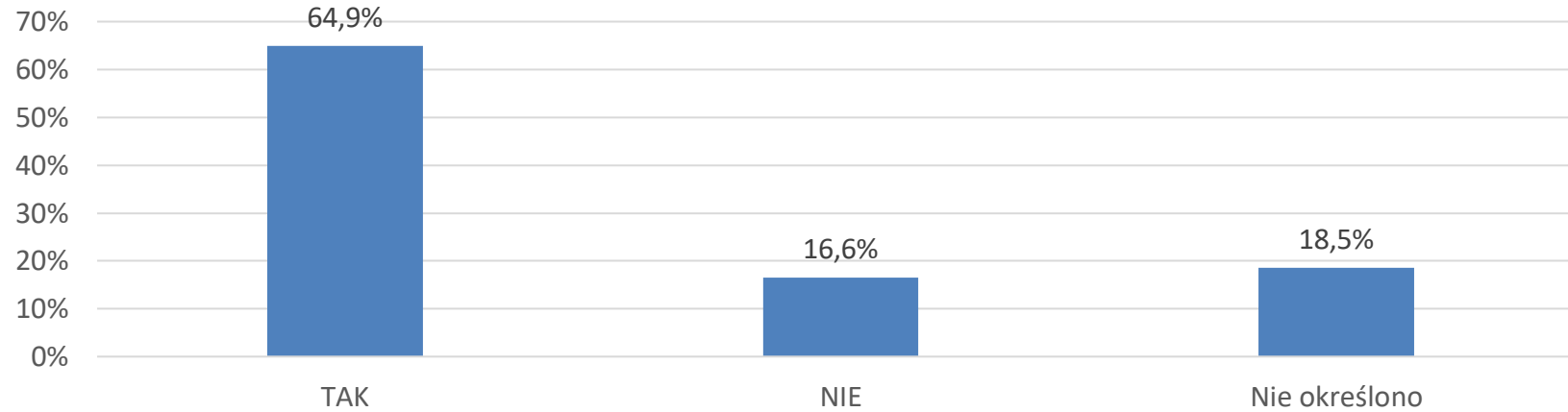

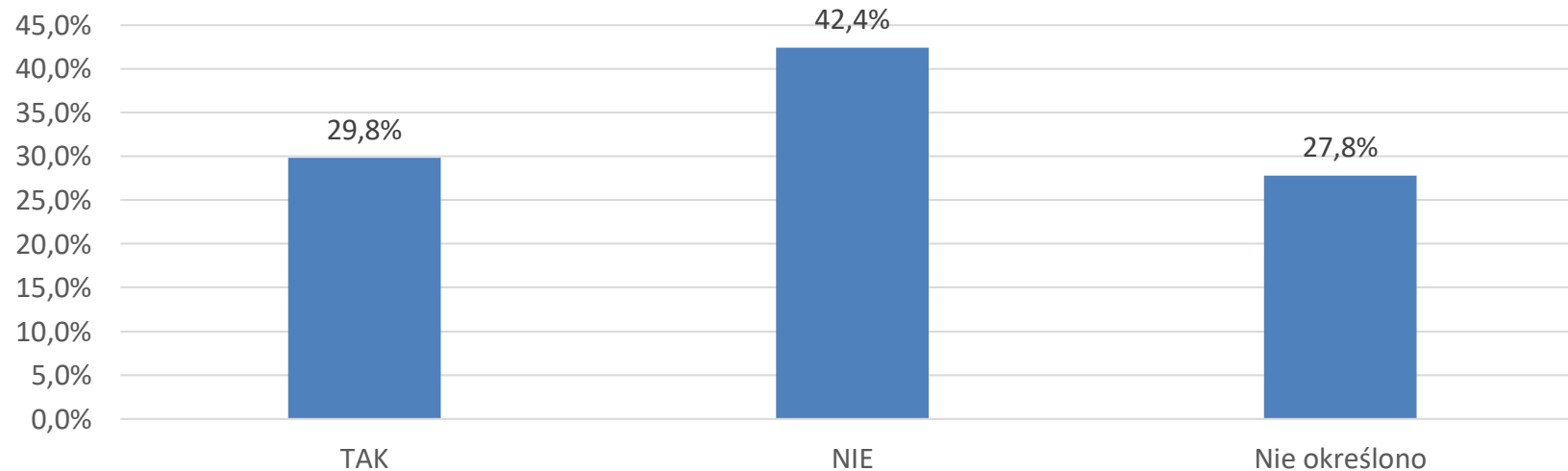
Przykłady oceny istniejących przepisów projektowania

Badania ankietowe – warunki połączeń dróg

Czy zapisy dotyczące ogólnie rozumianej „kontroli dostępności” są w wystarczającym stopniu sformułowane (jednoznaczne, czytelne)?

Czy są potrzebne zmiany lub uzupełnienia w odniesieniu do podanych zapisów?

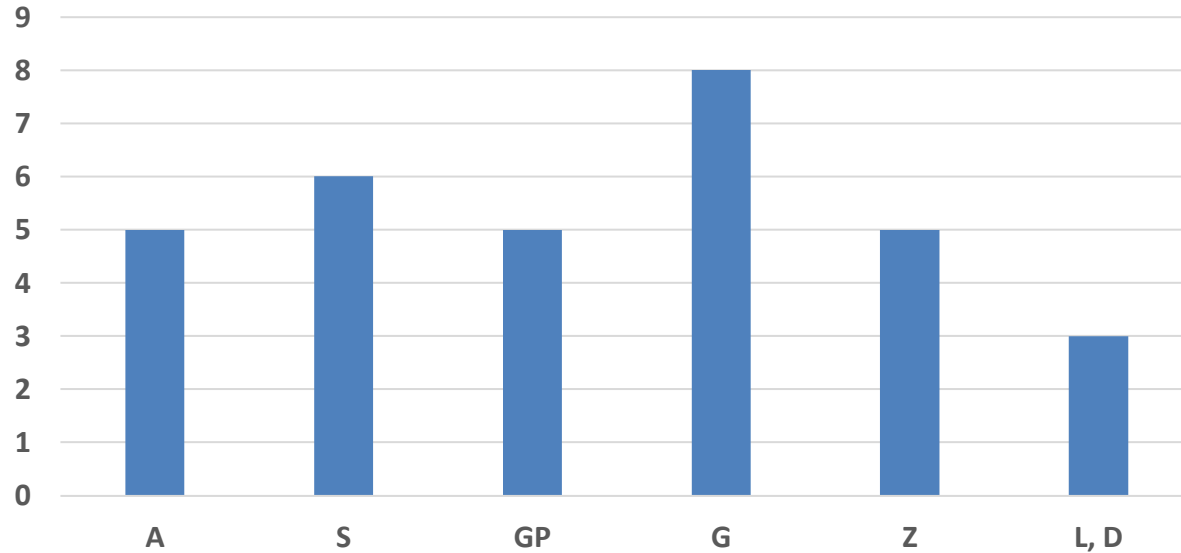

Wybrane wyniki badań ankietowych - problemy związane z praktycznym stosowaniem obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych:

- trudności z respektowaniem minimalnych szerokości linii rozgraniczających**
- utrudnienia w projektowaniu chodników**
- stosowanie stałych wartości szerokości pasów ruchu bez dostosowania ich w większym zakresie do warunków lokalnych**
- brak jednoznacznych i kompletnych przepisów w zakresie projektowania infrastruktury dla ruchu rowerowego**
- projektowanie zjazdów i sposoby kontroli dostępności**
- znaczny wzrost kosztów inwestycji powodowany przez restrykcyjne wymagania w zakresie ochrony środowiska**

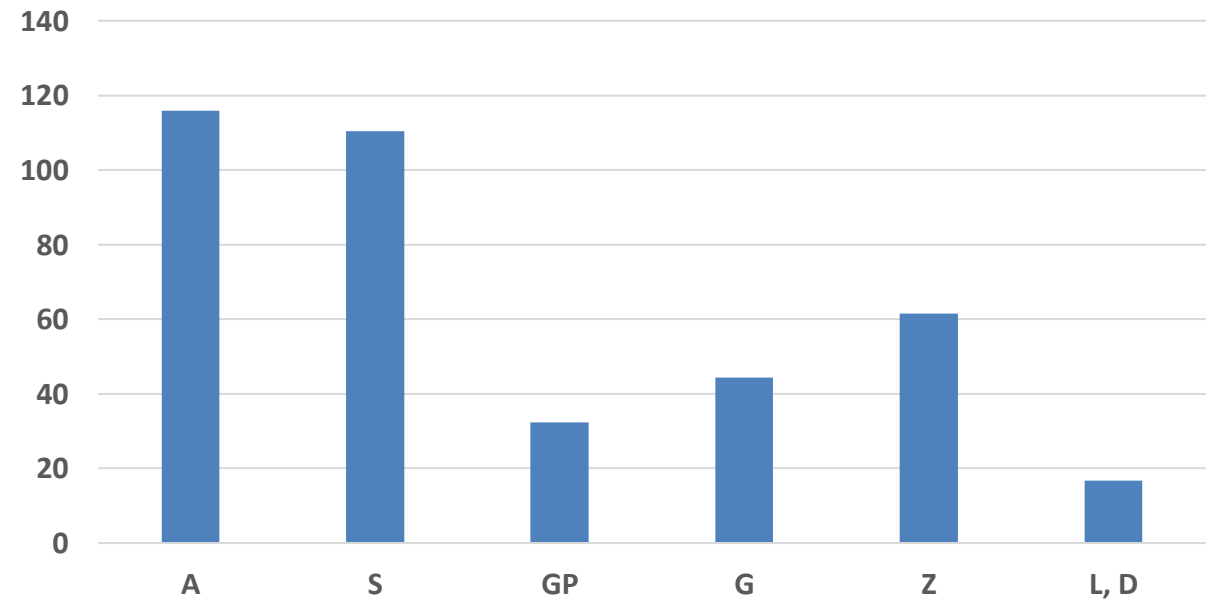
ANALIZA EKSPERCKA 32 PROJEKTÓW

Próba ocenianych projektów wg. klas technicznych

Razem 381,5 km analizowanych dróg (projektów)

Długości analizowanych odcinków dróg wg. klas technicznych

DIAGNOZA PROBLEMÓW - przykład dróg klasy A ,S

Przykłady z ocen eksperckich losowej próby projektów

„Braki” w przepisach projektowania:

- **brak różnicowania wymagań w zależności od lokalizacji i rzeczywistej funkcji odcinka/węzła drogi A i S**
- **wymagania techniczne i użytkowe dla prędkości projektowej ≤ 120 (130) km/godz. przy prędkości dopuszczalnej 140 km/godz.**
- **brak definicji i wymagań w stosunku do tzw. węzła zespolonego/zintegrowanego**
- **niewystarczający zbiór opisanych elementów węzłów**
- **niewystarczające/niejednoznaczne wymagania w stosunku do skrzyżowań jako elementów węzłów WB**
- **niejednoznaczne wymagania w odniesieniu do oświetlenia węzłów**
- **dopuszczenie stosowania skrzyżowań na drogach ekspresowych**

DIAGNOZA PROBLEMÓW - przykład dróg klasy A ,S

- **braki wymagań w odniesieniu do projektowania barier (uzupełnienie przez Wytyczne GDDKiA)**
- **dopuszczenie dowolnego lokalizowania przeszkód w pasach dzielących autostrad**
- **brak określenia wymaganej lub zalecanej szerokości strefy wolnej od przeszkód oraz zasad jej kształtowania**
- **sformułowania „dopuszczające” powstawanie miejsc o złym odwodnieniu**
- **niewystarczające/niejednoznaczne przepisy dotyczące projektowania dodatkowych jezdni w pasie autostrady i drogi ekspresowej**
- **„droga ekspresowa na terenach zurbanizowanych” – węzły, dostępność**

Przykłady uwag z ocen eksperckich losowej próby projektów

- GP, G, Z, L, D (I)

- **Parametry geometryczne od których zależy bezpieczeństwo ruchu są uwarunkowane umowną prędkością projektową a nie prędkością rzeczywistą**
- **Brak wymagań projektowania strefy wolnej od przeszkód. Brak wytycznych projektowania barier ochronnych dla dróg niższych klas**
- **Brak różnicowania wymagań „nowa droga” – „przebudowa”**
- **Niejednoznacznie opisane wymagania dotyczące przejezdności dróg i skrzyżowań**
- **Wymagania zachowania minimalnych odstępów między skrzyżowaniami nie uwzględniają charakteru obszaru, na którym są one zlokalizowane**
- **Brak wytycznych projektowania rond turbinowych - konieczność uzyskiwania odstępstwa**

Przykłady uwag z ocen eksperckich losowej próby projektów (GP, G, Z, L, D)

- **Brak szczegółowych przepisów projektowania uspokojenia ruchu**
- **Brak wytycznych do określania widoczności na przejściach dla pieszych i przejazdach rowerowych**
- **Brak jednoznacznych przepisów dotyczących tzw. ciągów pieszo-rowerowych, dróg rowerowych i ich współużytkowania**
- **Brak jednoznacznych wymagań do projektowania zjazdów publicznych użytkowanych przez duże pojazdy**
- **Brak precyzyjnych wytycznych do stosowania systemowego odwodnienia**
- **Brak wymagań dotyczących zasad i dopuszczalnych nasadzeń zieleni trwałej w powiązaniu z „docelowymi” wymiarami drzew**

DZIAŁANIA PROWADZĄCE DO PROJEKTOWANIA I BUDOWY BARDZIEJ SPRAWNYCH ORAZ BEZPIECZNYCH DRÓG

- 1. Doskonalenie przepisów projektowania – wykorzystanie współczesnej wiedzy i wyników badań, dostosowanie do zmieniających się uwarunkowań technicznych i funkcjonowania systemu *Człowiek – Pojazd – Droga - Środowisko***
- 2. Popularyzacja wiedzy o „dobrych praktykach”**
- 3. Stosowanie narzędzi zarządzania bezpieczeństwem ruchu drogowego jako procedur obowiązujących w odniesieniu do całej sieci dróg (*Audyt BRD, Inspekcja .....*)**

AKTUALIZACJA ZASAD PROJEKTOWANIA – wskazania potrzeb, uwarunkowania (I)

- **konieczność reagowania na identyfikowane braki sprawności infrastruktury i zagrożenia bezpieczeństwa ruchu,**
- **dostępne nowe elementy wiedzy o funkcjonowaniu człowieka jako użytkownika dróg,**
- **dostępne doświadczenia i ilościowy opis pośredniego wpływu infrastruktury na bezpieczeństwo ruchu,**
- **zmieniające się oczekiwania społeczne w stosunku do dróg, szczególnie na terenach zurbanizowanych,**
- **całościowe ujmowanie kosztów cyklu życia infrastruktury drogowej,**

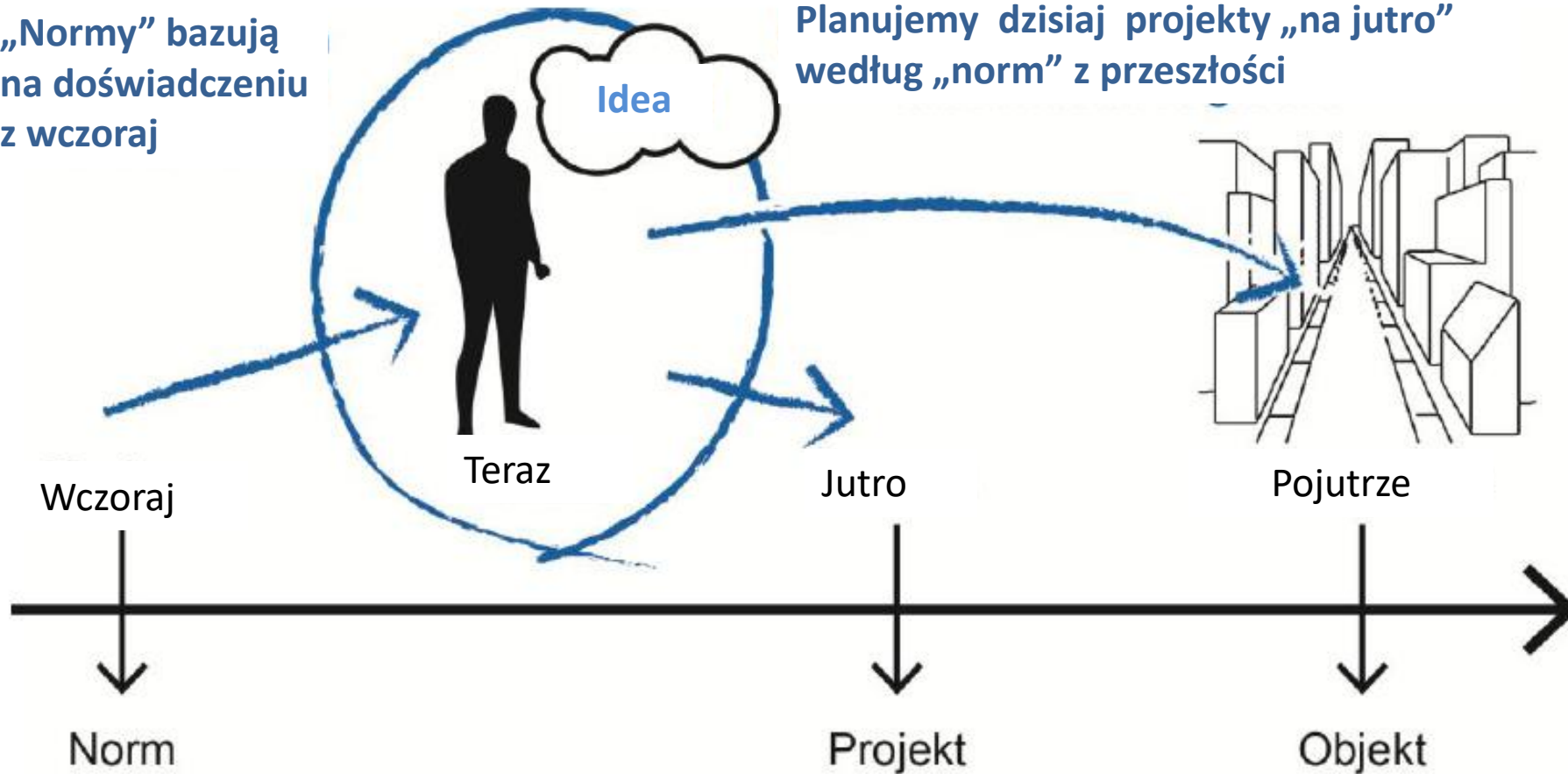
AKTUALIZACJA ZASAD PROJEKTOWANIA – wskazania potrzeb, uwarunkowania (II)

- **rozwój technologii budowy i utrzymania infrastruktury,**
- **rozwój technologiczny pojazdów obejmujący m.in. wprowadzanie systemów wspomagania decyzji przez kierujących tymi pojazdami,**
- **upowszechnianie ITS (Inteligentnych Transportowych Systemów) z ich wpływem na poprawę sprawności i bezpieczeństwa ruchu,**
- **możliwości coraz łatwiejszego gromadzenia masowych danych do wykorzystywania w zarządzaniu drogami i ruchem.**

Krytyczne uwagi w stosunku do ustaleń normatywnych:

- **stosowanie racjonalnych odstępstw jest bardziej uciążliwe niż powielanie standardów. *Samo pojęcie „odstępstwo” ma negatywny wydźwięk***
- **zapisy wytycznych z reguły są przestrzegane niezależnie od uwarunkowań (*nawet jeśli nie było to intencją tych zapisów*)**
- **w wytycznych nie da się opisać wszystkich szczególnych uwarunkowań**
- **ustalenia normatywne często bazują na negatywnych doświadczeniach i mają im zapobiegać (*działanie reaktywne*)**
- **brak troski o aktualizację ustaleń normatywnych powoduje, że niektóre z nich z czasem stają się przestarzałe**
- **„usztynione” ustalenia utrudniają innowacyjne podejście do rozwiązywania „nowych” problemów w projektowaniu**

„Normy” bazują
na doświadczeniu
z wczoraj

Planujemy dzisiaj projekty „na jutro”
według „norm” z przeszłości

STREFY WSPÓLDZIELONE

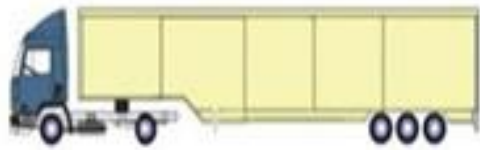

Współużytkowanie przestrzeni bez priorytetu dla jednej z grup użytkowników

Utrzymywanie określonego poziomu ryzyka w celu zachowywanie większej ostrożności przez uczestników ruchu

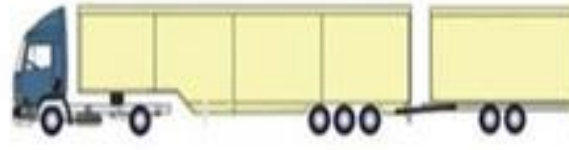
Hamilton-Baillie B.: Towards shared space.....

CZY I JAK DOSTOSOWAĆ DROGI DO NOWYCH TRENDÓW ZMIANY FLOTY POJAZDÓW CIĘŻAROWYCH?

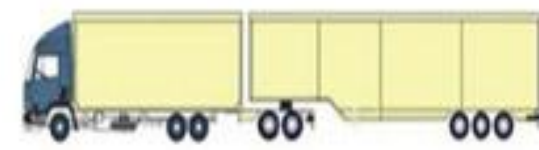
Typ 1

Sattelzugmaschine mit Sattelanhänger (Sattelkraftfahrzeug) bis zu einer Gesamtlänge von 17,80 Metern

Typ 2

Sattelkraftfahrzeug mit Zentralachsanhänger bis zu einer Gesamtlänge von 25,25 Metern

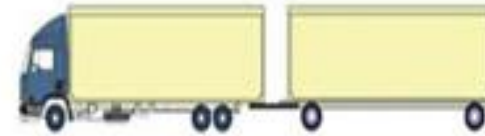
Typ 3

Lastkraftwagen mit Untersetzachse und Sattelanhänger bis zu einer Gesamtlänge von 25,25 Metern

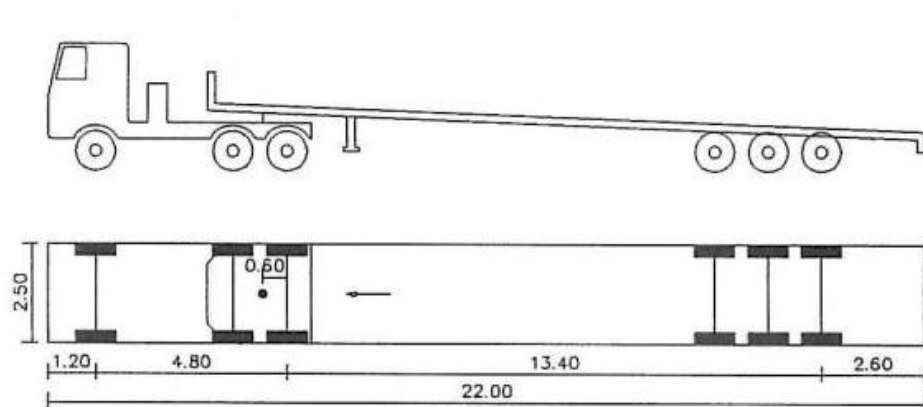
Typ 4

Sattelkraftfahrzeug mit einem weiteren Sattelanhänger bis zu einer Gesamtlänge von 25,25 Metern

Typ 5

Lastkraftwagen mit einem Anhänger bis zu einer Gesamtlänge von 24,00 Metern

OGÓLNE ZAŁOŻENIA DO MODYFIKACJI PRZEPISÓW PROJEKTOWANIA

(I)

- **drogi w większym stopniu „podpowiadające” sposób ich użytkowania i zachowania się wszystkich uczestników ruchu - wyraźne różnicowanie wymagań technicznych w zależności od rzeczywiście pełnionych przez drogi funkcji transportowych i przestrzennych**
- **traktowanie ulic jako elementu kształtowania przestrzeni publicznej spełniającej określone oczekiwania lokalnych społeczności – wzrost roli ruchu pieszych i rowerzystów**
- **przyjmowanie prędkości do projektowania powiązanej z oczekiwaniami użytkowników dróg, rzeczywistą funkcją drogi i prędkością dopuszczalną**
- **uwzględnienie już w fazie projektowania instrumentów zarządzania prędkością**
- **rozszerzenie zakresu wymagań widoczności na drogach, skrzyżowaniach i węzłach**
- **wprowadzanie nowych form skrzyżowań i węzłów**

OGÓLNE ZAŁOŻENIA DO MODYFIKACJI PRZEPISÓW PROJEKTOWANIA

(II)

- **obligatoryjne wymagania zapewnienia przejezdności skrzyżowań i węzłów przez różne typy pojazdów powiązane z funkcją dróg**
- **projektowanie tzw. „bezpiecznego otoczenia jezdni” zamiast barier**
- **eliminacja rozwiązań uznanych za niebezpieczne (np. 1x4, ronda dwupasowe), wprowadzenie nowych typów przekroju poprzecznego (2+1, 2-1), ...**
- **lepsze przystosowanie infrastruktury do potrzeb uczestników ruchu o obniżonej sprawności fizycznej i psychofizycznej**
- **traktowanie ITS jako integralnego elementu projektów infrastruktury drogowej**
- **bardziej elastyczne projektowanie w przypadkach występowania lokalnych utrudnień („trudne warunki”), lecz z zachowaniem wymagań brd**
- **budowa i eksploatacja dróg przy zmniejszeniu zużycia energii, przystosowywanie infrastruktury drogowej do możliwości pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych**
- **rozwiązania ochrony środowiska stosowane w sposób kompleksowy**

ZREALIZOWANE OPRACOWANIA POZIOMU II – WYTYCZNE I KATALOGI

WR-D	10	Sieć dróg i ruch drogowy
WR-D	20	Odcinki dróg
WR-D	30	Skrzyżowania i węzły
WR-D	40	Infrastruktura dla pieszych, rowerów oraz transportu zbiorowego
WR-D	60	Nawierzchnie i geotechnika
WR-D	80	Utrzymanie

Struktura opracowanych wytycznych

WR-D-11-1 Wytyczne kształtowania sieci dróg. Wymagania podstawowe (PG)

WR-D	20		ODCINKI DRÓG
-------------	-----------	--	---------------------

WR-D-21 Wytyczne dotyczące skrajni dróg zamiejskich i ulic (PW)

WR-D-22-1 Wytyczne projektowania odcinków dróg zamiejskich. Wymagania podstawowe (PW)

WR-D-22-2 Wytyczne projektowania odcinków dróg zamiejskich. Kształtowanie geometryczne (PW)

WR-D-22-3 Wytyczne projektowania odcinków dróg zamiejskich. Wyposażenie techniczne (PW)

WR-D-22-4 Katalog typowych przekrojów poprzecznych (PW)

WR-D	30		SKRZYŻOWANIA I WĘZŁY
-------------	-----------	--	-----------------------------

WR-D-31-1 Wytyczne projektowania skrzyżowań drogowych. Wymagania podstawowe (PK)

WR-D-31-2 Wytyczne projektowania skrzyżowań drogowych. Skrzyżowania zwykłe i skanalizowane (PK)

WR-D-31-3 Wytyczne projektowania skrzyżowań drogowych. Ronda (PK)

WR-D-32-1 Wytyczne projektowania węzłów drogowych. Wymagania podstawowe (PG, PK)

WR-D-32-2 Wytyczne projektowania węzłów drogowych. Elementy węzłów (PG, PK)

WR-D-32-3 Wytyczne projektowania węzłów drogowych. Wyposażenie techniczne (PG, PK)

WR-D**40****INFRASTRUKTURA DLA PIESZYCH, ROWERÓW ORAZ TRANSPORTU ZBIOROWEGO**

WR-D-41-1 Wytyczne projektowania infrastruktury dla pieszych. Planowanie tras dla pieszych (PG)

WR-D-41-2 Wytyczne projektowania infrastruktury dla pieszych. Projektowanie dróg dla pieszych (PG)

WR-D-41-3 Wytyczne projektowania infrastruktury dla pieszych. Projektowanie przejść dla pieszych (PG)

WR-D-42-1 Wytyczne infrastruktury przeznaczonej do ruchu rowerów. Planowanie tras dla rowerów (PW)

WR-D-42-2 Wytyczne projektowania infrastruktury przeznaczonej do ruchu rowerów. Projektowanie dróg dla rowerów, dróg dla pieszych i rowerów oraz pasów i kontrapasów ruchu dla rowerów (PW)

WR-D-42-3 Wytyczne projektowania infrastruktury przeznaczonej do ruchu rowerów. Projektowanie przejazdów dla rowerów oraz infrastruktury dla rowerów na skrzyżowaniach i węzłach (PW)

WR-D**60****NAWIERZCHNIE I GEOTECHNIKA**

WR-D-63 Katalog typowych konstrukcji nawierzchni jezdni przeznaczonych do ruchu bardzo lekkiego i innych elementów dróg (PG, PWr)

WR-D-64 Wytyczne określania wybranych cech powierzchniowych nawierzchni jezdni (PWr)

WR-D**80****UTRZYMANIE**

WR-D-83-1 Wytyczne utrzymania dróg samorządowych. Wymagania podstawowe (PW, PWr)

WR-D-83-2 Wytyczne utrzymania dróg samorządowych. Diagnostyka (PW, PWr)

WR-D-83-3 Wytyczne utrzymania dróg samorządowych. Katalog typowych rozwiązań materiałowo-technologicznych stosowanych przy remontach (PW, PWr)

PROPONOWANE DODATKOWE OPRACOWANIA „POZIOMU II”

Lp.	Lista proponowanych opracowań:
1	Wytyczne projektowania ulic
2	Wytyczne projektowania arterii wlotowych do miast
3	Wytyczne sterowania ruchem na ulicach i drogach zamiejskich
4	Wytyczne projektowania oświetlenia dróg i ulic
5	Wytyczne kształtowania i utrzymania otoczenia dróg
6	Wytyczne ochrony środowiska w drogownictwie
7	Wytyczne projektowania i utrzymania infrastruktury tramwajowej
8	Wytyczne projektowania i utrzymania skrzyżowań z drogami szynowymi
9	Wytyczne uspokojenia ruchu na przejściach drogowych przez małe miejscowości
10	Wytyczne projektowania Miejsc Obsługi Podróżnych
11	Wytyczne zarządzania infrastrukturą drogową
12	Metody obliczania przepustowości i oceny warunków ruchu skrzyżowań drogowych
13	Metody prognozowania miar brd na drogach i ulicach
14	Wytyczne analizy kosztów życia nawierzchni drogowych
15	Wytyczne organizacji ruchu na czas budowy
16	Wytyczne utrzymania zimowego
17	Wytyczne utrzymania i eksploatacji dróg publicznych
18	Katalog powtarzalnych elementów drogowych
19	Katalog wzmocnień i remontów nawierzchni drogowych

Podsumowanie

- 1. Opracowane wytyczne wprowadzają nowe elementy współczesnej wiedzy technicznej, wypełniając część zidentyfikowanych luk i błędy dotychczasowych przepisów, konieczne są dodatkowe opracowania**
- 2. Wytyczne zwiększają stopień standaryzacji rozwiązań m.in. poprzez prezentacje rozwiązań typowych w formie katalogów, ale nie ograniczają możliwości indywidualnego projektowania przy spełnieniu ogólnie opisanych wymagań funkcjonalno-technicznych**
- 3. Wprowadzenie nowych przepisów techniczno-budowlanych wymaga znaczących zmian „filozofii projektowania” – zwiększenie odpowiedzialności projektanta, integracja rozwiązań technicznych z nowymi środkami zarządzania ruchem, wdrożenie analizy ryzyka jako jednego z kryteriów projektowania, wybór rozwiązań zgodnie z analizą LCA**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ
sgaca@pk.edu.pl